

Viberedens

Pædagogiske Læreplan

VIBEREDENS

PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Indhold

HVEM ER VI	2
ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN	3
LÆRINGSMILJØET UNDERSTØTTER BØRNS BREDE LÆRING.....	6
Børns brede læring på tværs af temaerne.....	6
Alsidig personlig udvikling	7
Social udvikling.....	9
Kommunikation og sprog.....	10
Krop, sanser og bevægelse	12
Natur, udeliv og science	14
Kultur, æstetik og fællesskab	16
BØRN I UDSATTE POSITIONER	17
SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING.....	18
INDDRAGELSE AF LOKALMILJØET	20
SAMMENHÆNG TIL BØRNEHAVEKLASSE	23
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ	25

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN

SÅDAN GØR VI HOS OS

I Vibereden er stjerne i henholdsvis vuggestue og børnehave blandet i alder. Dette gør vi, fordi vi mener, det er vigtigt at de små lærer af de store og de store lærer af de små. I dagligdagen, er der mulighed for at mødes på tværs af grupperne, blandet i både alder og leg. Vi deler børnene op i grupper i løbet af dagen for herigennem at kunne tilgodese både det enkelte barn og det at være en del af fællesskabet.

Børnenes leg:

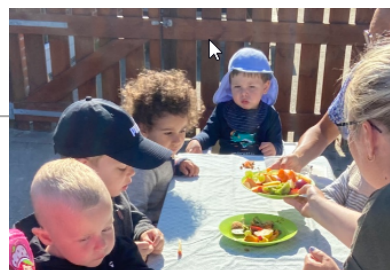
I Vibereden bruger vi fantasien. Vi udforsker og er nysgerrige. Legen er et bærende element i børnenes liv og hverdag. Børnene er selv ideskabende. De voksne bygger videre på dette. Den voksne deltager aktivt i legen. Den voksne sætter sig i børnehøjde og har opmærksomhed på barnet og legen. Den voksne guider og hjælper med styring. Fylder på og kommer med ideer. Vi har tilgængelige legemiljøer, hvor legen kan udfolde sig. Vi bruger uderummet, spiloppen, himmelhulen og de små miljøer. Der er legetøj tilgængeligt med varieret udvalg. Vi har tablets og forskellige digitale medier.

Vi arbejder med digital dannelse, så børnene får en forståelse for hvordan vi agerer i den digitale verden.

EKSEMPLER

Vuggestuen er på tur. På vejen finder de fine blomster. Da de kommer hjem finder pædagogen vandfarver frem og de maler blomsterne på papiret

Planlagte vokseninitierede aktiviteter:

Alle planlagte aktiviteter er vokseninitieret. Vi er i små og store grupper. Vi laver musik, sprog, motorik forløb i løbet af hele dagen. Vi sætter små og store aktiviteter i gang. Den voksne sætter rammerne og styrer undervejs. Eks. på aktiviteter som troldegruppe, mumitroldene, oplevelsesuge og karneval. Vi har forskellige aktiviteter ude og inde i løbet af dagen. Børnene er med til hverdagsopgaver og gøremål -rutiner, eks. børnene er med til at køre flis, tørre borde af mv.

Spontane aktiviteter:

Hvad er børnene optaget af? vi følger deres spor. Børnene går selv i gang med en leg og bygger videre. Legetøj er tilgængeligt, de kan få lov at udforske de forskellige muligheder

Daglige rutiner:

Børnene er med i de daglige rutiner. Vi øver dem i at blive selvhjulpne. De hjælper med maden, gøre klar, øver sig i at spise, smage på maden, smører selv i børnehaven. Der er samling på stuerne, fællessamling for hele huset om fredagen. Vi vasker hænder før vi spiser. Vi øver os i at tage tøj på. Børnene øver sig i at gå på toilettet. Sove, slippe middagssøvnen. De øver sig i at mor og far går, hvordan siger vi farvel. Børnene øver sig i alle overgange til aktiviteterne. Barnet ved, hvad de skal, og hvad der forventes. De voksne sætter ord på handlingerne.

Børnene øver sig i at vente på tur når de spiser. De hjælper med at sende frugten videre.

3 vuggestuebørn sidder til frugt samling. "Hvor skal vi hen i dag" spørger den voksne? De svarer "Ud og cykle". Den voksne siger det "Ja, det var en god ide". De cykler ned og ser dyrene ved cirkus.

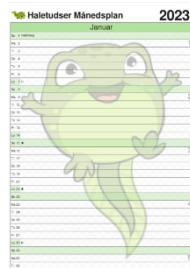

Inddragelse af børnenes perspektiv:

Vi inddrager børnenes input. Tager udgangspunkt i, hvor de er, og hvad de er optaget af. Vi justerer praksis.

Demokratisk dannelse og medindflydelse

Vi giver børnene mulighed for selv at bestemme, hvad de vil lave/lege med på givne tidspunkter. Vi snakker med børnene om, hvad de selv kan bestemme, og, hvad de voksne i børnehaven bestemmer. Vi holder engang imellem afstemning om forskellige ting. Det kan være hvilken bog vi skal læse, hvilken leg vi skal lege, hvilken sang vi skal synge. Vi snakker med børnene om, hvad det er vi skal først. Vi fortæller dem om flertal. Nogle gange skal vi ikke det, vi helst vil, men det som flest vil.

Pædagogisk-didaktiske overvejelser:

Vi laver månedsplan der følger årstiden. Vi tilpasser aktiviteterne efter børnegruppens sammensætning og udviklingstrin. Vi sammensætter efter gruppeopdeling, niveau, legerelationer, alder, køn. Igennem Potentiale Profilen (PP) har vi forskellige temaer som vælges ud fra pædagogiske behov, hvor vi har observationer og dialog/ refleksion. Vi videreudvikler vores praksis som fundament for børnenes læring, dannelse og udvikling. Læringsmiljøet er ikke statisk, men ændrer sig efter behov.

Frida begynder at tegne på tegnetavlen. Pludselig står de tre piger og tegner og hygger sig.

Vuggestuen er på tur. Ida begynder at kravle op af skrænten. Mie følger langsomt efter og sammen når de op og kan skue ud over toppen.

LÆRINGSMILJØET UNDERSTØTTER BØRNS BREDE LÆRING

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende temaer:

1) Alsidig personlig udvikling	2) Social udvikling.
3) Kommunikation og sprog	4) Krop, sanser og bevægelse.
5) Natur, udeliv og science	6) Kultur, æstetik og fællesskab.

Børns brede læring på tværs af temaerne

SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi bruger PP (Potentiale Profilen) som pædagogisk redskab. Vi har udarbejdet et værdisæt og et "regel/må godt" sæt.

Vi bruger dette til at snakke pædagogik og til at justere læringsmiljøet efter behov.

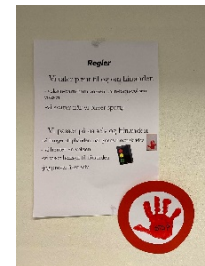
Potentialeprofilen Vi
- En skræddersyet indsats

sørger for at der sker læring i løbet af hele dagen. Børnene får mulighed for at opleve og udvikle sig inden for alle 6 temaer

EKSEMPLER

Vi bruger tegn til at understøtte de visuelle billeder af værdierne.

"En gruppe af børn sidder og spiser frokost. Lyssignalet er rødt. Dette betyder der skal være stille i gruppen. Da det bliver gult må de snakke stille sammen. Pædagogen laver signalet grønt og de må nu gå fra."

Alsidig personlig udvikling

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering

SÅDAN GØR VI HOS OS

De voksne:

- Laver øvebaner hvor børnene får mulighed for at blive dygtigere, selvhjulpne.
- Vi guider, støtter og hjælper hvis det er svært.
- Vi hjælper med at løse konflikter og øver børnene i at sige fra og til.
- Vi sætter ord på vores handlinger.
- Vi inddrager børnene i de daglige gøremål.
- Vi skaber en forudsigelig og genkendelig hverdag med faste aktiviteter. Eks samling på stuen, fælles samling.
- Vi møder børnene med nærvær og forståelse. Vi lytter og vil børnene.
- Det pædagogiske personale skaber rammerne og viser vejen. Via sproget anerkender vi følelserne. Vi hjælper børnene videre når noget er svært.
- Vi går ned i børneperspektiv-sætter os ind i hvor barnet er -Nærmeste Udviklings Zone (NUZO)
- De voksne hjælper til at indgå i de sociale sammenhænge.

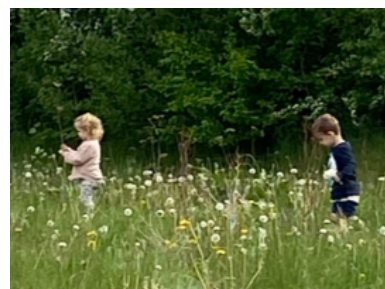

EKSEMPLER

Laura træder op på legestativet. Hun tøver lidt. Pædagogen Rie guider hende. "Laura. Tag det ene ben op på rebet og hold med begge hænder". Laura tager godt fat og kommer selv op. Hun kigger stolt op. "Hvor var det flot Laura, se du kunne godt"

Børnene er på tur i nærområdet. De plukker blomster. Der skal være bedsteforældredag. Børnene pynter stuen fint da de kommer hjem. De har en dejlig dag med deres bedster.

Børnene lærer

- Udholdenhed
- Vente på tur
- Tilsidesætte egne behov
- Selvverd-livsduelighed

Børnene har alle haft en blomst med til planteday. De bliver passet, plejet og vandet. Børnene går meget op i at passe godt på dem.

Social udvikling

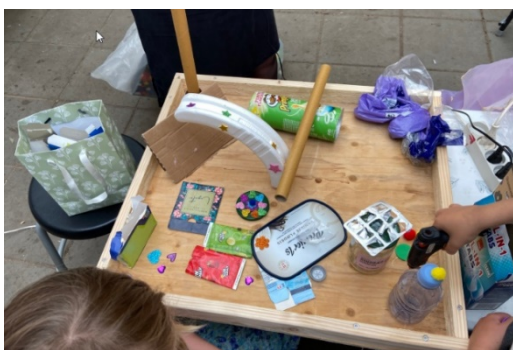
- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi arbejder med et dynamisk læringsmiljø som kontinuerligt rettes til, så det understøtter barnet og børnegruppen bedst muligt. Vi anerkender at børns relationer og kompetencer udvikler og forandrer sig i den tid de er i institutionen, det er derfor vigtigt at læringsmiljøet er dynamisk.

Vi ser arbejdet med fællesskaber, som en stor ressource og vejen til udvikling af børns dannelse. At arbejde fokuseret med børns fællesskaber, hvor vi ser forskellighed som en ressource frem for en begrænsning, gør at barnet føler sig som en betydningsfuld del af et fællesskab.

EKSEMPLER

Pædagogen sætter en aktivitet i gang og danner rammen om fællesskabet. Børnene er meget optaget. Undervejs snakker de om former og farver.

De to ældste årgange er til karneval i byen. De har øvet sig i at spille og synge. De

har også lavet deres egne kostumer. De har lavet sommerfugle og flagermuse vinger. Deres forældre kommer ned i byen og ser dem gå i optoget De har en mega hyggelig dag og er meget stolte.

Kommunikation og sprog

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

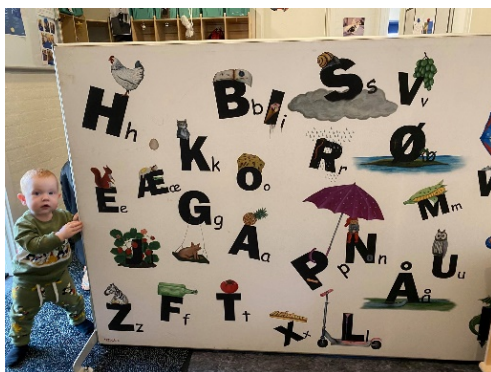
SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi hjælper børnene med at sætte ord på det de ser og føler. Vi støtter børnene i konflikter, legerelationer og hverdags rutiner.

Vi deler børnene op i mindre grupper og skaber rum for tæt dialog, hvor børnene i fællesskab kan tale, lytte og stille spørgsmål og give svar. Vi understøtter med relevante aktiviteter.

Vi giver børnene adgang til bøger, skriveredskaber, papir og andre skriftlige produkter. Til de små vuggestuebørn visualiserer vi rigtig meget og de kan pege på det de gerne vil. Vi bruger både billeder og ting eks. dyr mv. Dette hjælper med at understøtte og udvikle sproget.

Vi ser sproget som en vigtig del, til at give barnet en stemme i hverdagen og som en del i den demokratiske dannelse.

I vuggestuen bruger vi tegn og visualisering for at vi bedre kan forstå barnets hensigt, og for at hjælpe dem i deres kommunikation og sproglige udvikling.

EKSEMPLER

En lille gruppe børn skal lave hyldeblomst saft. De går sammen på tur for at finde hyldeblomster. Da de kommer hjem renser de dem og laver saft ud af dem. Undervejs snakker pædagogen med børnene om hyldeblomsten og hvad den kan bruges til. Børnene får lov at spørge ind og hjælpe til i hele processen. Til slut laver de hyldeblomstpandekager. MUMS de er lækre.

Mad/spise: Fingerspidserne på den ene hånd sættes op til læberne

Viktor og Alma sidder ved bordet sammen med pædagogen Eva. Eva fortæller at om lidt skal de spise. Hun viser tegnet for "spise". Børnene gentager tegnet.

Elli kravler op af balancebommen. Hun vakler lidt. Et af de store børn kommer hen og giver hende en hånd og hun får fat om bommen og kravler videre. Pædagogen siger "Hvor er det dejligt at du hjælper Elli, se hvor fint hun kom videre, tak for hjælpen"

Krop, sanser og bevægelse

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse

SÅDAN GØR VI HOS OS

I Vibereden oplever børnene, at de får muligheden for at bruge deres erfaringer gennem sanser og fysisk aktivitet. Herved skabes bevægelsesglæde og fornemmelse for hvad kroppen kan.

Gennem forskellige lege og hverdagens rutiner får børnene kendskab til kroppen og en bevidsthed om rum og retnings forståelse.

Vi har øje for, at det enkelte barn har behov for både ro og fysisk udfoldelse. Vi hjælper børnene til at justere sig selv, hvor de øver sig i at mærke sig selv.

Både ude og

inde skabes der plads til

for dybelse ved finmotoriske aktiviteter. Vi skaber plads og ro til, at

EKSEMPLER

De store vuggestuebørn går tur. På turen ser de nogle mini trampoliner. En af pigerne går op og begynder at hoppe. De andre følger hurtigt trop. De griner og har det sjovt.

2 piger vipper. Agnes kommer hen. "Må jeg være med?" Pigerne siger "Jaaaa, sæt dig i midten". De griner alle tre og vipper videre sammen.

Det regner. Mads spørger om han må komme ud og lege i vandkanalen. Pædagogen Molly siger "Sikke en god ide". Mads og Molly går sammen ud og får regntøj, og gummistøvler på og går ned til vandkanalen.

finmotorikken kommer i spil. Vi øver os i grund bevægelserne og vores grovmotorik. Vi bruger terrænet og de forskellige områder i Vibereden, både inde og ude, samt udenfor i nærområdet.

Gennem sang, dans og musik bruger børnene fagter og lærer om kroppen.

De voksne lægger stor vægt på børnenes egne erfaringer og initiativer. Så vi kan se hvad der er vigtigt for barnet, for derefter at følge børnenes nysgerrighed og herigennem kan vi give barnet en fornemmelse af succes, selvværd og læring.

3 piger sidder og gynger. 2 andre børn kommer til. "Skal vi gynte jer højt?" spørger de. Pigerne siger jaaaaah og de kommer op på gyngen og begynder at gynte dem højere og højere.

Natur, udeliv og science

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

SÅDAN GØR VI HOS OS

EKSEMPLER

For os har naturoplevelser i barndommen både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension (læring). Naturen giver rum for oplevelser og aktiviteter på alle årstider og i alt slags vejr. Inddragelse af naturen kan danne grundlaget for en varig interesse for natur, miljø og bæredygtighed. De voksne går på opdagelse i naturen sammen med børnene. De viser dem, hvordan vi færdes i naturen, bruger den og passer på den.

Vi skaber konkrete oplevelser med og i naturen. Eksempelvis at fange haletudser i søen, laver bål, hamre, save, snitte, eksperimenterer med naturens materialer og studerer kriblekrable dyr mv.

De voksne er rollemodeller og har ansvaret for at vise børnene glæde ved/i naturen. Det er vigtigt at vi støtter, guider og igangsætter oplevelser i naturen med/for børnene. - Vi bevæger os i naturen: I skoven, ved søen, på heden langs åen og i kuperet terræn. Vi søger viden om natur og naturfænomener, og forholder os undersøgende til børnenes spørgsmål om dyr og planter, Vi skærper børnenes nysgerrighed i forhold til naturfænomener, vi mærker vind og vejr og sætter ord på oplevelserne i naturen.

Nogle drenge går i gang med at bygge en hule. De finder grene og pinde. Hulen bliver større og flere børn kommer til.

Vuggestuen går tur.

Undervejs ser de en have med høns. De siger hej til hønsene og pædagogen fortæller at det er fra hønsene vi får æg. Vi snakker om hvad man kan bruge æggene til.

3 drenge laver sneengle. Pædagogen foreslår de tager noget sne med ind på stuen for at se hvad der sker med den.

De laver forsøg med hvor længe der går inden det smelter. Bagefter putter de smeltevandet i sandforme og putter dem i fryseren. Dagen efter har de fine isskulpturer de hænger op.

Vi laver forskellige science forsøg. Vi har en undersøgende tilgang. Eks. Vi maler med blomster, vi ser sneen smelter, vi snakker om magnetisme, hvad sker der med mælkebøtten når den kommer i vand. Vi laver drager til at flyve med og både til vandkanalen. Det pædagogiske personale er med til at bygge bro og skabe sammenhæng mellem børnenes begyndende forståelse for både det abstrakte og for sammenhænge til det konkrete.

En lille gruppe af børn er med nede ved søen. De finder småkravl og bruger bestemmelsesdugen til at finde ud af hvad det er.

Kultur, æstetik og fællesskab

- 1) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- 2) Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier

SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi går ofte i små grupper, bl.a. for at møde børnene hvor de er. Der kan være forskellige pædagogiske overvejelser om hvordan grupperne er sammensat. Det kan være

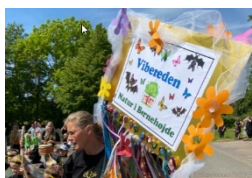
EKSEMPLER

udviklingsmæssigt, for at skabe/styrke relationer, eller for at tilgodese børn i udsatte positioner.

Vi afholder forskellige arrangementer i løbet af året. Lygtefest, julegudstjeneste, fastelavnsfest, påskefrokost, bondegårdstur, karneval, legepladsdag mv.

Vi

udtrykker os

kreativt, vi synger og læser.

De voksne tør give slip. De kreative processer får mulighed for at spire. Vi ser muligheder frem for begrænsninger. Vi stiller materialer til rådighed for processerne. Børnene er medbestemmende i, hvad vi laver.

I Vibereden har vi mange nationaliteter. Vi snakker om, hvor vi kommer fra, hvordan vi ser ud. Vi snakker om, hvilken mad vi spiser. Vi snakker om kulturer og inddrager det enkelte barn i dialogen.

To piger har gang i vandleg. De skiftes til at tage vandet op og hælde i koppen. De griner og har det sjovt undervejs.

Pædagogen

har samlet en lille gruppe af børn på det store traktordæk. Der er plads til alle. De fortæller historier og nyder hinandens samvær.

BØRN I UDSATTE POSITIONER

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Hos os tager vi udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer. Vi tænker disse ind i den pædagogiske praksis, hvor vi gennem deltagelse i et tilpasset fællesskab, skaber de bedst mulige rammer for udvikling.

Med et tilpasset fællesskab mener vi fællesskaber, hvor de pædagogiske overvejelser omhandler:

- Overvejelser omkring gruppestørrelser der tager hensyn til alder, niveau, køn og udfordringer
- Overvejelser omkring kvaliteten i relationen mellem barn og voksen, en interaktion der er ekstra betydningsfuld for børn i udsatte positioner.
- Overvejelser om hvordan de udsatte børns forældre kommer til at indgå i det øvrige forældrefællesskab.
- Overvejelser om fysisk indretning og struktur i dagligdagen.

I arbejdet omkring børn i udsatte positioner samarbejdes der med faggrupper fra PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning), samt andre statslige specialfaglige instanser.

I institutionen sker der løbende en vidensdeling på tværs af huset, for at hele personalegruppen kender til aftalte fremgangsmåder og handleplaner.

EKSEMPLER

Mads har det svært for tiden. Han kan ikke finde ro. Pædagogen laver en oversigt over det han skal i løbet af dagen. Mads kan nu følge med i de forskellige ting og kan nu bedre overskue dagen.

Tirsdag har vi besøg af musikpædagogen fra musikskolen. Her skabes der fællesskaber på tværs af huset. Igennem mindre grupper styrkes den musiske og rytmiske forståelse, samtidig med at børnene kan være med på hver deres måde.

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi arbejder på at have en professionel relation til forældrene, hvor fokus er på det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi har en gensidig tillid og møder hinanden med respekt og dialog.

Vi er sammen med forældrene nysgerrige på børnenes perspektiver, for derigennem at se hvad, barnet er optaget af. Dette gør, at vi sammen kan følge op på det, vi hver især oplever i de kontekster, barnet er en del af.

Vi står til rådighed for forældrene i den daglige kontakt. Derudover tilbyder vi samtaler i forbindelse med barnets opstart.

Vi laver udviklingsbeskrivelser (Hjernen og Hjertet), hvor vi derefter har en samtale med forældrene. Dette ligger også inden skolestart.

EKSEMPLER

I forbindelse med sprogvurderingen ligger Emma i fokuseret indsats. Sprogfyrtårnet/stuen har derfor et udvidet forældresamarbejde. Der afholdes et møde, hvor de bliver enige med forældrene om, at de kan lave forskellige sproglige tiltag hjemme og at stuen vil lave tiltag for at understøtte Emmas sprog i børnehaven. Forældrene låner materialer fra vores bogkasse til at understøtte dette.

Amira på 2 år er lige startet i vuggestue. Hun har endnu ikke sprog, hverken på sit modersmål eller på dansk. Til opstartsmødet mellem stuen og forældrene bookes der en talk, så de sammen kan hjælpe Amira.

Vi opfordrer til legeaftaler og er bindeled mellem forældrene, hvis der er behov.

Vi laver sociale arrangementer med bl.a. lygtefest, legepladsdag, forældremøde

Bestyrelsen arbejder med forældrefællesskaber og har bl.a. indført navne og billeder på alle børn og forældre på garderoberummene.

De står for forældre kaffe løbende igennem året. Der arbejdes med de gode relationer forældrene imellem.

Vi har en forældreforening "Vibesupport" som er med til at støtte op og arrangerer forskellige aktiviteter i løbet af året.

samarbejder med eksterne- og interne samarbejdspartnere.

Vi

Viktoria, Clara og Fie skal lege sammen hos Fie. De bliver hentet af Fies mor og har en hyggelig eftermiddag med leg, grin og godt samvær. De tre piger leger videre sammen dagen efter i børnehaven.

Til bestyrelsens forældre kaffe står 3 bestyrelsesmedlemmer klar til at hjælpe med at danne gode forældrefællesskaber. Denne gang kan børnene så karse. Forældre og børn danner grupper ved bordene. Der snakkes og hygges.

INDDRAGELSE AF LOKALMILJØET

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Vi besøger forskellige steder i byen. Både nær og fjern. Vi vil vise vores børn, hvad der er af muligheder rundt omkring Vibereden. Både i naturen og de kulturelle muligheder der tilbydes. Vi bruger nærmiljøet i vores pædagogiske aktiviteter.

Oftentimes går vi i små grupper og har her mulighed for at have samspil med børnene på en anden måde. Vi besøger mange forskellige steder i byen. Her er mange små og store læringsmiljøer, hvor børnene får kendskab til mange forskellige ting og møder forskellige input og mennesker.

Børnene får en viden og erfaringer i at begive sig rundt i nærmiljøet. De oplever og får erfaringer i, hvordan man bruger områderne. I lokalområdet har vi mange muligheder. Ofte går turene til steder lige rundt om Vibereden, her kan særligt nævnes:

Åcenteret

Vi bruger deres udendørs legeredskaber, trampolin, gynger og labyrint. Vi kan møde brugere på Åcentret der sidder i kørestol og i denne forbindelse kan man snakke om mennesker med andre forudsætninger.

Spejderhytten

Området giver anledning til at lege i skoven og udfordre kroppen på andre mere ukendte måder.

Anlægget

Den store legeplads ved anlægget giver mulighed for fysisk udfoldelse.

EKSEMPLER

En lille gruppe børn er gået på rideskolen. De har taget gulerødder med. Pædagogen fortæller om hesten mens de får lov at røre den.

På Åcentret har en gruppe børn gang i trampolin leg. De øver sig i at hoppe højt. Undervejs møder de 2 beboere der går forbi. Vi hilser på dem.

En gruppe vuggestuebørn er på cykeltur. De cykler ud til landmanden og kigger på køerne. Han fortæller om køerne og hvordan han malker dem.

SÅ

Cykelture til 4H gården

Vuggestuen bruger ladcykler ud til 4H gården, hvor møder vi forskellige dyr. Nogle må vi gå inde ved og andre ser vi på uden for deres bur.

Heden

Den uberørte natur, hvor børnene kan bevæge sig i meget forskelligt terræn. De store bakker kan man rutsje ned af. Det store område inviterer både til ro og til fysisk aktivitet, og til at udfordre egne evner og mod.

Åen

Vi går af den lange sti ned til åen, hvor pinde og sten bliver kastet i åen.

Rideskolen

På rideskolen møder børnene en stor sanselig oplevelse, både se, lugt, varme, lyde og det at mærke dyrene. Børnene ser dyrene løbe og bevæge sig. For at kunne tage hensyn til hestene skal vi kunne udvise ro.

Skoven på Vibevej

Vi skal ned og besøge kirken inden jul. Fredagen inden, kommer præsten forbi med sin kuffert. Hun viser os sin præstekjole og fortæller om det lille barn i krybben. Vi synger nogle julesange sammen.

En lille gruppe børn er på gåtur. På vejen kommer de forbi Åcentret og leger på trampolinen. Det er sjovt at hoppe op og ned. De møder nogle af beboerne på vejen.

Vi er

cyklet på stadion. Der er en legeplads hvor vi

Vi løber op og ned af bakkerne. Vi leger i hulerne. Området er udfordrende at bevæge sig i.

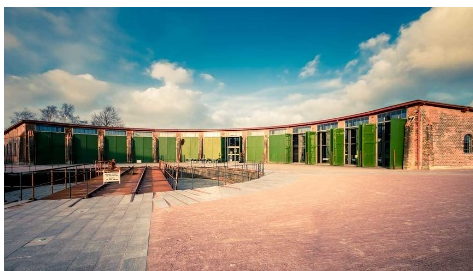

Andre steder vi besøger

- Skolerne
- Legepladser i nærområdet
- Remisen
- Biblioteket
- Skaterparken
- Kirken
- Falck
- Harrild hede
- 112 dag i Herning
- Aqua
- Økolariet

Vi har også besøg i huset. Eks af præsten, Falck der lærer os førstehjælp og politiet.

prøver nogle af redskaberne. Det er sjovt at prøve noget nyt.

Troldegruppen er på skolebesøg. De cykler frem og tilbage og har madpakker med.

SAMMENHÆNG TIL BØRNEHAVEKLASSE

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Børns liv skal ses som en helhed, hvor det er vigtigt at skabe et forpligtende tværfagligt samarbejde mellem forældre og fagpersonale i barnets forskellige overgange. Barnet oplever flere overgange. Disse overgange har vi beskrevet kort her:

Hjem/vuggestue/børnehave: For at sikre gode overgange anvendes der foldere og velkomstbesøg i institutionen, hvor der skabes tryghed i de nye rammer og en genkendelse mellem barn og personale samt rammerne. Forældrene kommer på besøg sammen med barnet og vi aftaler, hvordan opstarten skal forløbe.

Mumitrolde: I vuggestuen er der oprettet en storbørnsgruppe som kaldes "Mumitrolde" på tværs af stuerne, som besøger børnehaven ude og inde, for at skabe en mere glidende overgang for både barn og personale. Her besøger børnene de nye omgivelser og bliver langsomt fortroligt med alt det nye.

Overgangen til børnehaven intensiveres op til børnehavestart, her tager vi udgangspunkt i sammen men børnehaven og forældrene, hvad der er den optimale overgang.

EKSEMPLER

De store hjælper de små.

Når de små

starter i børnehaven er de store børnehavebørn med til at hjælpe og guide dem.

Vi har mange søskendebørn. Det er bare super hyggeligt at besøge sin storebror i børnehaven.

Børnehave til skole/Troldegruppen:

Børnehavens ældste gruppe af børn, kaldes "Troldegruppen". Gruppen starter året før skolestart og har opstart efter sommerferien til en fælles overnatning. Her er fokus på, at børnene får kendskab til hinanden, til de ansvarlige voksne og at de får skabt et godt fællesskab. Derudover mødes troldegruppen én gang i ugen til skoleforberedende aktiviteter. Her arbejdes der med sociale færdigheder, koncentrationsevner, konfliktløsning og selvhjulpethed. De tager ofte på besøg i nærområdet og øver sig i at begå sig i trafikken, at cykle og at gå sammen. De besøger forskellige steder. Eks lokale virksomheder, brandstationen, skaterbanen mm.

Målet for Troldegruppen, er at gøre børnene klar til næste kapitel i deres liv, og skabe gode oplevelser med at være de ældste i børnehaven. Inden skolestart besøger troldebørnene sammen med deres voksen deres kommende skole op til 5 gange. Her får børnene kendskab til de nye rammer og mødt deres nye voksne.

Der bliver lavet overlevering fra børnehave til skole i form overleveringsamtaler, samt dialogprofilen i Hjernen & Hjertet.

Hele troldegruppen arbejder med gavlmaleri tema. Igennem en måned arbejder de med at lave deres eget gavlmaleri. De er på tur ned og se Brande gavlmalerierne og i gangene derefter skal de selv kreere deres eget.

Til

slut er der fernisering hvor forældrene kommer og alle de fine malerier afsløres.

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelse af børnemiljøet skal inddrages.

SÅDAN GØR VI HOS OS

Institutionen er delt op i mange funktioner. Vi har "Spiloppen" hvor vi kan være meget fysiske og bruge vores motorik. Med små ændringer kan det bruges til musisk udfoldelse eller soverum. Vi har et stille rum hvor vi kan sidde og læse bøger.

Vi har "Himmelhulen" som er vores eventyr rum, hvor man kan bruge fantasien.

Vi har vores "Krea rum" hvor der er mulighed for kreative udfoldelser.

Vi har mange små legemiljøer delt op af skærme eks. Køkken, bilbaner, lego, dukkekrog mm.

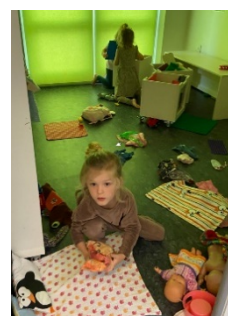
EKSEMPLER

I Himmelhulen er der historiefortælling. Børnene hører eventyret om Hans og Grethe. Bagefter klæder de sig ud.

krearummet har troldebørnene projekt med former og farver. Der kreeres, klippes og klistres.

I de bagerste rum er der forskelligt legetøj og mulighed for at lege for en mindre gruppe.

Uderummet udforskes. Hvad mon det er??

Ude omgivelserne

fremmer børnenes lyst til at bevæge og fordybe sig. F.eks. vores bakkede landskab, små kroge i skoven, vandkanalen, jordbakken og gården.

Der er lavet daglige rutiner med at vaske hænder før måltiderne. Der er lavet tiltag for at skabe det gode måltid. Vi sammensætter børnegruppen ud fra relationer, gode venner, alder, køn mv. Der bliver brugt ur, klassisk musik eller lyskryds til at mindske støjniveauet i børnehaven.

Det er vigtigt, at vi som voksne lytter og observerer på børnenes ønsker og behov. Vi skal kunne omstille os til børnenes initiativer. Børnene inddrages og har en stemme i, hvad de har lyst til, og hvor de vil være.

Via Potentiale Profilen har vi beskrevet vores værdisæt som sætter rammerne.

Viberedens Værdisæt:

- Omsorg og nærvær
- Inkluderende fællesskaber
- Natur i børnehøjde
- Mestring af eget liv

Til høstfesten smagte vi på mange grøntsager og lavede spændende anderledes juicer.

